

Postanowienie z dnia 8 października 1998 r.

III KKO 4/98

Odwołanie do sądu pracy i ubezpieczeń społecznych od decyzji naczelnika zakładu karnego w sprawie odmowy przyznania funkcjonariuszowi Służby Więziennej jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy należy złożyć za pośrednictwem tego organu (art. 12 ust. 3 ustawy z dnia 16 grudnia 1972 r. o odszkodowaniach przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą w Milicji Obywatelskiej, Dz.U. Nr 53, poz. 345 ze zm. w związku z art. 67 ust. 2 ustawy z dnia 26 kwietnia 1996 r. o Służbie Więziennej, Dz.U. Nr 61, poz. 283 ze zm. oraz art. 477⁹ § 1 KPC).

Przewodniczący SSN: Kazimierz Jaśkowski, Sędziowie SN: Andrzej Wasilewski (sprawozdawca), Andrzej Wróbel, przedstawiciele Ministerstwa Sprawiedliwości Krzysztof Bogusz i prokurator Andrzej Krajewski.

Kolegium Kompetencyjne przy Sądzie Najwyższym, po rozpoznaniu w dniu 8 października 1998 r. na posiedzeniu jawnym sprawy z wniosku Ludwika P. o rozstrzygnięcie sporu o właściwość między Sądem Rejonowym [...], Sądem Wojewódzkim [...], Biurem Emerytalnym Służby Więziennej [...] i Naczelnikiem Rejonowego Zakładu Karnego [...] w przedmiocie odszkodowania z tytułu śmierci funkcjonariusza w związku ze służbą

p o s t a n o w i ł:

o d r z u c i ć wniosek.

U z a s a d n i e n i e

Ludwika P. wniosła do Centralnego Zarządu Zakładów Karnych - Biura Kwaternistrzowsko-Finansowego [...] pismem z dnia 22 maja 1995 r. odwołanie od treści protokołu powypadkowego z dnia 12 maja 1995 r., w którym stwierdzono, że śmierć jej męża - Wacława Marka P. w czasie pełnienia służby w Rejonowym Zakładzie

Karnym [...] w dniu 11 maja 1995 r. nie miała charakteru wypadku przy pracy. Centralny Zarząd Zakładów Karnych [...] w odpowiedzi na powyższe odwołanie pismem z dnia 11 lutego 1995 r. poinformował odwołującą się, że brak jest podstaw do uchylecia lub zmiany ustaleń przedmiotowego protokołu powypadkowego. Równocześnie w piśmie tym pouczone odwołującą się, że jeżeli nie zgadza się z ustaleniami dokonanymi w protokole powypadkowym, to może zwrócić się w tej sprawie o rozstrzygnięcie do właściwego terytorialnie Sądu Pracy.

Pozwem wniesionym do Sądu Rejonowego-Sądu Pracy [...] w dniu 9 sierpnia 1995 r., a skierowanym przeciwko Rejonowemu Zakładowi Karnemu [...], Ludwika P. wystąpiła o ustalenie, że wypadek śmiertelny, jakiemu podczas służby w nocy z dnia 10 na 11 maja 1995 r. uległ jej mąż - Waław Marek P. w Rejonowym Zakładzie Karnym [...], był wypadkiem przy pracy. Sąd Rejonowy-Sąd Pracy [...] postanowieniem z dnia 10 stycznia 1996 r. [...] uznał się niewłaściwym w sprawie i przekazał ją do rozpoznania do Biura Emerytalnego Służby Więziennej [...].

Z kolei decyzją Naczelnika Rejonowego Zakładu Karnego [...] z dnia 11 kwietnia 1996 r., po rozpatrzeniu protokołu powypadkowego i ustaleniu okoliczności oraz przyczyn śmiertelnego wypadku, jakiemu uległ w miejscu pracy w dniu 11 lutego 1995 r. Waław P., odmówiono przyznania Ludwice P. jednorazowego odszkodowania pieniężnego z tytułu wypadku, jakiemu uległ jej mąż. W decyzji tej, która została doręczona Ludwice P. w dniu 18 kwietnia 1995 r., pouczone ją równocześnie, że ma prawo wnieść od niej odwołanie do Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych [...], za pośrednictwem organu, który decyzję tę wydał, w terminie 30 dni od dnia jej doręczenia.

Tymczasem Ludwika P. w dniu 15 maja 1996 r. wniosła bezpośrednio do Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych [...] pozew przeciwko Rejonowemu Zakładowi Karnemu o ustalenie, że wypadek śmiertelny, jakiemu uległ jej mąż podczas pełnienia służby, był wypadkiem przy pracy. Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych [...] postanowieniem z dnia 11 grudnia 1996 r. [...] uznał się niewłaściwym i na podstawie art. 200 KPC przekazał sprawę do rozpoznania Sądowi Rejonowemu [...] - Wydziałowi Cywilnemu. Z kolei Sąd Rejonowy [...] - Wydział Cywilny postanowieniem z dnia 23 stycznia 1997 r. przekazał ją na podstawie art. 17 pkt 4 KPC Sądowi Wojewódzkiemu [...] - Wydziałowi Cywilnemu, a ten ostatni - pozew odrzucił postanowieniem z dnia 3 marca 1997 r., uznając się niewłaściwym do jej rozpoznania i przekazując sprawę Biuru Emerytalnemu Służby Więziennej [...]

jako organowi właściwemu, gdzie - w opinii tego Sądu - toczy się postępowanie o to samo roszczenie pomiędzy tymi samymi stronami (art. 199 § 1 pkt 2 KPC). Tymczasem Dyrektor Generalny Służby Więziennej pismem z dnia 29 sierpnia 1997 r. poinformował Ludwikę P., że właściwym do rozpoznania jej roszczenia jest Sąd Pracy (art. 17 pkt 4 KPC). W rezultacie Ludwika P. wniosła kolejne powództwa przeciwko Rejonowemu Zakładowi Karnemu [...] o ustalenie, że wypadek jej męża w nocy z dnia 10 na 11 lutego 1995 r. miał charakter wypadku przy pracy i o odszkodowanie: pozwem z dnia 20 października 1997 r. do Wojewódzkiego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych [...], a następnie pozwem z dnia 26 listopada 1997 r. wniesionym do Sądu Rejonowego [...] przeciwko Skarbowi Państwa - Rejonowemu Zakładowi Karnemu [...]. Sąd Rejonowy-Sąd Pracy [...] postanowieniem z dnia 9 lipca 1998 r. odrzucił pozew. W uzasadnieniu tego postanowienia Sąd stwierdził w szczególności, że w sprawie niniejszej Naczelnik Rejonowego Zakładu Karnego [...] decyzją z dnia 11 kwietnia 1996 r. odmówił przyznania powódce jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku śmiertelnego, jakiemu uległ jej mąż w miejscu pracy w dniu 11 lutego 1995 r., a w takim wypadku powódka powinna odwołać się do Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych za pośrednictwem tego organu, który wydał odmowną decyzję. Sąd pouczył także powódkę, że w sytuacji, jaka zaistniała w powyższej sprawie, wnosząc odwołanie powinna równocześnie złożyć wniosek o przywrócenie terminu do skutecznego wniesienia tego odwołania.

Pomimo to Ludwika P. zwróciła się do Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego z wnioskiem o rozstrzygnięcie sporu kompetencyjnego przez Kolegium Kompetencyjne przy Sądzie Najwyższym.

Kolegium Kompetencyjne zważyło, co następuje:

Kolegium Kompetencyjne stanęło na stanowisku, że w danym wypadku nie miał miejsca pomiędzy organami administracji państwowej a sądami spór kompetencyjny w rozumieniu przepisów art. 190 § 1 oraz art. 192 § 1 KPA.

W rozpoznawanej sprawie Naczelnik Rejonowego Zakładu Karnego [...] decyzją z dnia 11 kwietnia 1996 r. postanowił odmówić przyznania Ludwice P. jednorazowego odszkodowania pieniężnego z tytułu wypadku śmiertelnego, jakiemu uległ w pracy w dniu 11 lutego 1995 r. jej mąż - Wacław P. - funkcjonariusz Działu Ochrony Rejonowego Zakładu Karnego [...], ponieważ na podstawie protokołu powypadkowe-

go uznał, że wypadek nie pozostawał w związku ze służbą więzienną. Tym samym należy stwierdzić, że właściwy organ załatwił przedmiotową sprawę.

Równocześnie, stosownie do postanowienia art. 67 ustawy z dnia 26 kwietnia 1996 r. o Służbie Więziennej (Dz.U. Nr 61, poz. 283 ze zm.) w związku z art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 16 grudnia 1972 r. o odszkodowaniach przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą w Milicji Obywatelskiej (Dz.U. Nr 53, poz. 345), w decyzji tej Naczelnik Rejonowego Zakładu Karnego [...] prawidłowo pouczył Ludwikę P. o tym, że w terminie 30 dni od dnia jej doręczenia przysługuje jej odwołanie do Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych za pośrednictwem organu, który wydał tę decyzję.

Pomimo to Ludwika P. nie złożyła takiego odwołania, natomiast występowała z kolejnymi pozwami sądowymi przeciwko Rejonowemu Zakładowi Karnemu [...] o zmianę protokołu powypadkowego i uznanie wypadku śmiertelnego jej męża za wypadek przy pracy oraz o przyznanie z tego tytułu jednorazowego odszkodowania. Jakkolwiek zarówno sądy cywilne, jak i sądy pracy z różnych powodów uznawały się za niewłaściwe do rozpoznania przedmiotowej sprawy i albo przekazywały ją innym organom lub instancjom sądowym, albo też odrzucały powództwo, to jednak należy stwierdzić, że trafne jest stanowisko Sądu Rejonowego-Sądu Pracy, który postanowieniem z dnia 9 lipca 1998 r. odrzucił pozew, przyjmując, że chodzi o sprawę zawisłą, ale nie zakończoną, i równocześnie pouczając powódkę w uzasadnieniu swego rozstrzygnięcia o tym, że stosownie do postanowienia art. 12 ust. 3 ustawy z dnia 16 grudnia 1972 r. o odszkodowaniach przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą w Milicji Obywatelskiej (Dz.U. Nr 53, poz. 345) w związku z art. 67 ust. 2 ustawy z dnia 26 kwietnia 1996 r. o Służbie Więziennej (Dz.U. Nr 61, poz. 283 ze zm.) oraz art. 477⁹ § 1 KPC powinna złożyć odwołanie od decyzji Naczelnika Rejonowego Zakładu Karnego [...] z dnia 11 kwietnia 1996 r. za jego pośrednictwem do Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych. Ponieważ jednak uchybiła 30-dniowemu terminowi do złożenia tego odwołania to jednocześnie z tym odwołaniem powinna złożyć także wniosek o przywrócenie terminu do jego skutecznego wniesienia, uzasadniając go tym, że zamiast się odwołać od powyższej decyzji, mylnie wystąpiła z powództwem sądowym o odszkodowanie, przez co uchybiła temu terminowi.

Biorąc powyższe pod uwagę, Kolegium Kompetencyjne przy Sądzie Najwyższym orzekło jak w sentencji.

